

Mattias Edvardsson

EN SANO SANAAKAAN

Suomentanut Hanna Arvonen

LIKE

Mattias Edvardssonilta suomennettu myös

Melkein tosi tarina (2017)

Aivan tavallinen perhe (2018)

Hyvät naapurit (2021)

Perhetragedia (2022)

Ruotsinkielinen alkuteos: *Lova mig tystnad*

Copyright © Mattias Edvardsson 2023

Published by agreement with Ahlander Agency

Suomenkielinen laitos © Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-48307-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

*Kasvatus on taito, jonka hyvin harva hallitsee.
Bjørnstjerne Bjørnson*

MURHAYÖ

Pimeys oli hauraimmillaan siellä, missä taivas kohtasi meren ja hento raja halkoi mustuutta. Vesi lepäsi tyynenä. Pitkä laituritön työntyi pimeyden läpi kuin nuoli.

Mies piteli nuorta naista kädestä. Ennen kuin he astuivat hiekalle, mies pysähtyi ja katsoi ympärilleen. Nainen näytti epäröivän. Hän laski jalkansa maahan ja viivytteli, kun mies otti seuraavan askelen. Heidän käsivartensa ojentuivat täyteen mittaansa.

Hiljaisuus oli erityistä, melkein pyhää. Jopa meri vaikenä. He astelivat katkonaisesti hiekalla kohti laituria, joka kylpi yönvärteisessä valossa.

Pieni kaupunki uinui syyskyisen yön kehdoissa. Tänne tultiin etsimään rauhaa. Turvallisuus sai ihmiset jäämään. Ne, jotka lähtivät, tekivät sen usein siksi, ettei mitään tapahtunut.

Tänä yönä kaikki tapahtui samalla kertaa.

Hiljaisuuden katkaisi äkillinen ja raju pamaus. Laukaus kimpoili taivaan ja meren välillä ja jäi kaikumaan yössä.

PÄIVÄ ENNEN MURHAA

”Etu meillä. Ottelupallo.”

Jari Kekkonen katsoi vanhinta tytärtään verkon toisella puolella ja pomputti palloa kaksi kertaa ennen kuin syötti.

Tästä oli kehittynyt perheen perinne. Puolitoista tuntia padel-hallissa joka torstai-ilta. Jaria oli purrut sporttikärpänen, hän nautti kilpailemisesta, omasta edistymisestään kentällä, mutta hän arvosti myös laatu-aikaa teini-ikäisten tytärtensä Isabellan ja Amandan kanssa.

Isabella palautti syötön kevyellä rystylyönillä. Pallo oli matkalla kohti Mariaa, tyttöjen äitiä, ja yhden petollisen hetken Jari harkitsi, syökisyisikö tekemään iskulyönin voittaakseen syötön – pelin, erän, ottelun – mutta onnistui viime hetkellä hillitsemään itsensä ja antoi Marian lyödä itse.

”Hyvä!” Jari huusi, kun Maria lähetti pallon matkaan yläkier-teellä niin, että se hipoi verkkoa ja pomppasi kentän toiselle puolelle tytärten väliin heidän ulottumattomiinsa. Molemmat heilauttivat mailaansa ja mulkoilivat toisiaan äkäisesti.

”Mahtavaa, rakkaani!” Jari tökkäsi Marian mailaa ja pyyhkäisi hikeä otsaltaan.

Isabella ja Amanda hölkkäsivät kentältä päät painuksissa.

”Hyvin tekin pelasitte.” Jari hymyili ja ojensi mailaansa kiit-tääkseen.

Perheen ottelut olivat yleensä kohtuullisen tasaväkisiä. Kahdeksantoistavuotias Isabella oli etevä taistelija. Fyysiset taidot

hän oli saanut jalkapallosta, sisunsa Jarilta. Kaksi vuotta nuorempi Amanda oli sulavaliikkeisempi ja oli aina harrastanut tanssia ja voimistelua. Kun he olivat vuosi sitten aloittaneet padelin pelaamisen, rystylöynti oli ollut Amandan heikko kohta, ja ajoittain Jari joutui hillitsemään itseään, ettei olisi käyttänyt sitä liikaa hyväksi.

Parkkipaikalla Maria työnsi kätensä Jarin kainaloon. ”Tuntuuko nyt paremmalta?”

Sitä ei voinut kieltää. Voitonriemu levisi kuin lämmin neste koko vartaloon. Se oli tietenkin naurettavaa. Kyseessä oli padelottelu perheen kesken. Mutta Jarille voittaminen oli aina ollut tärkeää, riippumatta siitä oliko kysymys jalkapallon sarjafinaalista tai korttipelistä vastustajan kanssa, jolta on juuri pudonnut maitohampaat.

Tavallaan oli Jarin kilpailuhenkisyys ansiota, että hän istui nyt Mersussa Marian vieressä. Kun he olivat tutustuneet, Maria oli ollut epäröivä ja torjuva, mutta Jari ei ollut antanut periksi. Häntä oli koko elämänsä ajan ajanut eteenpäin voimakas halu näyttää niille pirulaisille... keitä he sitten olivatkin. Hänen vanhempansa? Entiset koulutoverit? Tytöt, jotka olivat säännöllisesti luokitelleet hänet kaverivyyöhykkeelle?

”Rakastan sinua”, Jari sanoi Marialle, kun he ajoivat ohi lampaiden, jotka laidunsivat edelleen kukkuloilla Maglarpin liikenneympyrän laitamilla Ruotsin eteläisimmällä rannikolla, missä E6-tie muuttui kapeammaksi.

”Koska ratkaisin ottelun?”

”Ei vain sen vuoksi.”

Maria kosketti hänen käsivarttaan hymyillen. ”Onneksi.”

”Syötit myös pahuksen hyvin ensimmäisessä erässä.”

Jari nauroi omalle vitsilleen. Takapenkiltä kuului tytärten syvä huokaus, ja Jari katsoi heitä silmiin taustapeilin kautta samaan aikaan, kun hidasti vauhtia varoakseen tienpientareella olevaa ratsukkoa.

”Rakastan minä teitäkin”, hän sanoi. ”Vaikka ette olekaan mitään padelammattilaisia.”

Tytöt pyörittivät silmiään.

”Padel ei ole edes oikeaa urheilua”, Isabella sanoi ja sai kannatusta pikkusiskoltaan. ”Järjetön versio tenniksestä etuoikeutetulle keskiluokalle.”

Jari nauroi taas ennen kuin kääntyi Uddeniin. Kun hän oli varttunut Trelleborgissa kahdeksan- ja yhdeksänkymmentäluvuilla, koko Uddenin alue oli ollut asumaton. Tuulenpiiskaamia niittyjä, mustaa peltomaata ja kalalokkien asuinalueita. Kaupunki oli rajoitunut kaatopaikkaan ja pieneen Albäckin metsään. Vuosituhannen vaihteen jälkeen asuntomessujen ansiosta moottoritien ja meren väliin oli kasvanut aivan uusi omakotitaloalue, joka oli täydellisen työmatkan päässä Malmöstä, ja se, mitä aiemmin oli sanottu Kurlandiksi, nimettiin uudelleen Stavstensuddeksi. Jari oletti, että se kuulosti seksikkäämmältä.

Kun hän pysäköi autonsa talon eteen, Amanda napsautti takapenkillä turvavyön auki. ”Ajattelin mennä huomenna yöksi Millanin luo.”

Jari vastasi hetkeäkään miettimättä: ”Et mene.”

Maria tuijotti häntä, kun moottori sammui. Tuon katseen hän tunsu perin pohjin.

MURHAPÄIVÄ

Jari lähti toimistolta perjantaina jo ennen kello neljää, käväisi Systembolagetissa ja kokkasi ruoan valmiiksi ennen kuin Maria tuli kotiin useita tunteja myöhemmin.

”Tuoksuu herkulliselta.” Maria antoi Jarille nopean suukon poskelle ja näytti vähintään yhtä rasittuneelta kuin eilisen padelottelun jälkeen. ”Ehdinkö käydä suihkussa?”

”Totta kai.”

Kun Maria palasi hetken kuluttua hiukset kosteina takaisin, hänen hartiansa olivat laskeutuneet alemmaksi. Hän kohotti viinilasinsa rennosti hymyillen. ”Minun täytyy matkustaa ensi viikonloppuna Brysseliin. Epäpätevät belgialaiset ovat taas tunaroineet.”

”Ensi viikonloppuna?”

”Ei hitto.” Maria tajusi itse. ”Oletko juuri silloin menossa Länsi-Götanmaalle?”

Jari nyökkäsi lyhyesti. Hän oli useana syksynä matkustanut metsästysretkelle muutaman kollegan kanssa. Aluksi hän oli lähtenyt mukaan lähinnä sosiaalisen puolen vuoksi, mutta pian hän oli tykästynyt haasteeseen, itse kilpailuun, ja nykyään hän oli täysillä mukana jokavuotisessa jahdissa.

”Kyllähän tytöt selviytyvät keskenään”, Maria sanoi. ”Eivät he ole mitään pikkulapsia enää.”

Jari nielaisi ja laski kolmeen. Juuri se huolestutti häntä: etteivät he olleet enää pikkulapsia. Kymmenen vuotta sitten hän ja Maria olivat saattaneet kipaista työmatkoille ympäri maailmaa ilman

huolen häivää, mutta teini-ikäisiä tyttöjä ei voinut enää jättää isoäidin tai tädin tai minkään muun lapsenvahdin huostaan. Nyt heidän odotettiin seisovan omilla jaloillaan ja olevan kotona keskenään, ja Jari suhtautui siihen epäilevästi, koska hän muisti oman arvostelukykynsä siinä iässä. Tai oikeammin sen puutteen.

”Katanko myös Sixtenille?” hän kysyi ennen kuin vei lautaset pöytään.

”En usko”, Maria sanoi. ”Hän on yötä kotonaan. U21-joukkueella on tärkeä vieraspeli huomenna.”

Viime vuosina Isabellan poikaystävästä oli tullut perheenjäsen. Hän asui parin korttelin päässä mutta vietti enemmän aikaa täällä kuin kotonaan.

”Ei sinun tarvitse kattaa minullekaan”, Isabella huusi. Hän istui eteisen penkillä Converset kädessään. ”Saan ruokaa Sixtenin luona.”

Isabella ehti häidin tuskin ulos ovesta, kun Amandakin juoksi alas portaita. ”Minäkään en syö.”

”Vitsailletko?” Jari kysyi.

Maria vilkaisi häntä. ”Ei kai se ole niin tärkeää.”

”Ei, ei.” Mutta Maria ei myöskään ollut se, joka oli äsken uhrannut tunnin ilmafriteeratessaan kasviksia ja tehdessään kastiketta.

Jari oli ollut jalkapallokentällä joukkueen kapteeni yli kymmenen vuotta. Projektipäällikön rooli sopi hänelle luonnostaan, valmentajat sanoivat hänen syntyneen johtajaksi. Sen roolin hän oli enemmän tai vähemmän tiedostamatta ottanut myös perheessään. Jari oli se, joka kävi ruokaostoksilla viikoittain ja kokkasi ruokaa, maksoi laskut, suunnitteli matkat, kutsui ystäviä kylään ja järjesti illanvietot ja juhlat.

”Olen yötä Millanin luona”, Amanda sanoi ja työnsi villapuseron laukkuunsa. ”Äiti antoi luvan.”

”Niin tietenkin.” Niin kuin yleensä, Jari oli hävinnyt kiistan Marian kanssa eilen padelottelun jälkeen.

Oikeastaan hän ei ymmärtänyt, miksi Amandan täytyi olla yötä kaverien luona, kun he joka tapauksessa antoivat tämän juoksennella

ulkona puoli yötä. Maria väitti häntä vainoharhaiseksi, mutta omasta mielestään hän oli vain realisti: kaikki teini-ikäiset salaavat asioita vanhemmiltaan.

”Soita, jos tulee jotain asiaa.” Maria halasi Amandaa eteisessä.

”Kuule”, Jari katsoi sovittelevasti nuorempaa tytärtään. ”Hali?”

Amanda hymyili ja nousi varpailleen. Hänen pehmeä poskensa hipaisi Jarin poskea.

”Rakastan sinua”, Jari sanoi. Hän yrittäisi olla olematta kovin huolissaan.

”Ja minä sinua, isä.”

Mikään ei ollut niin maagista kuin katsoa omaa lastaan silmiin. Vaikka siinä tiedossa, että jokaisen katseen myötä yhteinen aika väheni, oli jotain hyvin tuskallista. Oman lapsen varttuminen aikuiseksi oli hidasta hyvästelyä.

Amadan tuoksu viipyi Jarin sieraimissa, kun tummat hiukset hulmahtivat ja tyttö sulki oven perässään. Raskas tyhjyys laskeutui hänen ylleen. Se pieni tyttö, joka oli aikoinaan levännyt pienenä nyyttinä Jarin sylissä, tehnyt kuperkeikkoja sohvalla ja muuttanut puutarhan keppihevostadaksi, oli poissa.

Jari seisoi suljetun oven edessä ja hänen sisimmässään jyskytti vaimeasti. Hän ajatteli tarinaa, jonka Amanda oli kertonut, kun hän oli kysynyt, oliko seurustelu Niko Palevskin kanssa ohi. Tarinaa työstä, joka oli tappanut itsensä. Jari ei ollut tiennyt, miten hänen olisi pitänyt reagoida ja mitä sanoa. Nyt häntä kadutti, ettei hän ollut kysynyt enempää.

Neljännestä yli kymmenen Sashon ja Lindan iltavuoro Icassa päättyi.

”Vauhtia”, Linda sanoi ja avasi polkupyöränsä lukon. ”Lähetin Nikolle vähän aikaa sitten viestin, mutta hän ei ole vastannut.”

Heidän teini-ikäinen poikansa oli suunnitellut peli-iltaa kaverin kanssa, ja vanhemmat olivat antaneet hänelle luvan, mutta tutuilla ehdoilla: ei nuuskaa eikä sähkö tupakkaa, ei missään tapauksessa alkoholia, ja musiikki hiljaisella.

”Miksei hän vastaa?” Linda polki rantaa pitkin.

”Hehän pelaavat”, Sasho sanoi seuratessaan häntä. ”Huomaatko?” Mies irrotti otteensa ohjaustangosta ja kohotti kätensä ilmaan. ”On aivan tyyntä.”

He olivat pian kaksikymmentä vuotta pyöräilleet tätä tietä yhdessä töihin Ica Maxiin Trelleborgin länsirannikolla ja sieltä kotiin. Ilmaista liikuntaa ja raitista ilmaa. Auto oli tarpeen vain tosi huonolla säällä, joka Trelleborgin mittakaavassa tarkoitti myrskyä boforiasteikolla tai kaatosadetta vaakatasossa ja koppakuoriamaisen kokoisia pisaroita.

”Eihän siellä ole muita kuin Niko ja Teo?” Sasho kysyi. ”Mitä voisi tapahtua?”

Kuten tavallista, Linda oli se, joka oli toiminut asiassa projekti-päällikkönä. Hän oli valmistanut lounaan, lähettänyt swishillä rahat pizzaan ja hoitanut kaiken peli-iltaan liittyvän yhteydenpidon.

”Olen niin iloinen, että hänellä on vielä Teo”, Linda sanoi.

Sashon oli pakko olla samaa mieltä. Pitkän aikaa Niko oli keskittynyt vain tyttöystävänsä Amandaan, ja kun heidän seurustelunsa oli päättynyt viime keväänä, kavereita ei ollut juuri näkynyt.

He ohittivat muutaman rekkakuskin, jotka tupakoivat naureskellen tien pientareella. Taivaan alapuolella meri vyöryi hitaasti päin rantakivikkoa. Merilevän pistävässä hajussa oli jotain virkistävää. Joidenkin ihmisten mielestä haju oli kammottava, kaupungin häpeäpilkku. Sasho oli pienestä pitäen kuullut pohdintoja eri menetelmistä, joilla siitä pääsisi eroon. Joitakin kokeiluja oli tehty, mutta haju oli käytännöllisesti katsoen uppoutunut kaupungin sieluun. Sasho tuskin huomasi sitä enää. Haju ei ollut enempää eikä vähempää kuin siihen liittyvät assosiaatiot, ja Sasholle se oli kodin haju.

Hän jatkoi polkemista, kunnes jalat olivat raskaat maitohaipoista. Ruotsin eteläisimmällä rannikolla sijaitseva Trelleborg oli pitkänomainen kaupunki. Se ulottui lännen Stavstensuddesta ja golfklubilta itään Dalabadettiin ja Gislövin rantaan. Jossain keskustan tienoilla kulki näkymätön mutta tärkeä rajaviiva lännen ja idän välillä.

Linda oli syntynyt ja varttunut idässä, samoin kuin hänen vanhempansa ja heidän vanhempansa. Kun hän ja Sasho alkoivat uuden vuosituhannen alussa etsiä itselleen taloa, hän ei ollut voinut edes harkita asuvansa jossain muussa osassa kaupunkia.

”En tajua”, Sasho oli sanonut, kun Linda oli ties kuinka monennen kerran kieltäytynyt taloesittelystä vain siksi, että talo sijaitsi lännessä. ”Emme me asu missään Los Angelesissa. Kaupungin päästä päähän pyöräilee varttitunnissa.”

”Nyt liioittelet. Miten voit suhtautua siihen noin huolettomasti? Muuttaisin mieluummin Tukholmaan kuin asuisin lännessä. Kerran idässä, aina idässä”, Linda oli vastannut hartioitaan kohauttaen.

Joidenkin mielestä itä oli rankempaa, nuhjuisempaa, enemmän työväenluokkaa. Ne harvat miljoonaohjelmälähiöt, jotka Trelleborgiin oli rakennettu, olivat idässä. Siellä puhuttiin useampia kieliä ja

ihmiset lukitsivat ovensa yöksi. Mutta itä oli myös mukulakivikatuja ja kauniita vanhoja taloja, joissa oli pihapumput ja sinkkisiä maitokannuja. Meri yhden ja rapsipelto toisen kulman takana.

Sasho ei kuitenkaan ymmärtänyt, miksi pieni Trelleborg jaettiin itään ja länteen. Hän olisi mieluiten ostanut kodin Malmöstä tai Helsingborgista, mutta Linda ei voinut edes ajatella lähtevänsä kaupungista, jossa oli viettänyt lapsuutensa.

Loppujen lopuksi he olivat ostaneet yksikerroksisen omakotitalon, jossa oli kellari, Färgaregatanilta Trelleborgin itäosasta. Se oli niin lähellä kumitehdasta, että navakalla tuulella puutarhassa haistoi heikon raakaöljyn ja rikin hajun. Jälleen yksi haju, jota Sasho ei vain sietänyt vaan josta hän jopa piti.

Ilman kumitehdasta häntä ei nimittäin olisi olemassa.

Hänen vanhempansa olivat varttuneet eri puolilla Baba-vuorta silloisen Jugoslavian alueella, josta oli myöhemmin tullut Makedonia ja Pohjois-Makedonia. 1960-luvun puolivälissä hänen vanhempansa oli toisistaan tietämättä värvätty teollisuustyöhön kahdentuhannen kilometrin päähän maahan, josta he eivät tienneet mitään. Kumpikaan heistä ei ollut vielä täyttänyt kahtakymmentä. Heidän oli ollut tarkoitus työskennellä ulkomailla vuoden ajan. Sashon isä oli jäänyt kuolemaansa asti, ja hänen äitinsä eli siellä edelleen.

Kun Sasho pyöri Borggårdenissa äitinsä asunnon ohi, hän vilkutti tapansa mukaan, vaikka makuuhuoneen verhot olivat alhaalla ja äiti oli todennäköisesti jo nukkumassa.

Färgaregatanin talon edessä hän hypähti alas pyörän päältä ja talutti sen jalkakäytävän reunan yli. Kellarin valot paloivat edelleen.

”Luuletko, että Teo on vielä täällä?” Sasho kysyi.

Pojan sähköpotkulautaa ei näkynyt pihalla.

”Ei näytä siltä.”

Sasho vilkaisi kelloa; melkein puoli yksitoista. Niko ei ollut missään tapauksessa mikään yökyöveli. Hän ei notkunut ulkona ja kävi harvoin bileissä tai diskossa. Kaksi viikkoa sitten hän oli aloittanut kaupungin ainoassa lukiossa luonnontieteellisellä linjalla. Hän oli

kunnianhimoinen ja ahkera ja uhrasi valtavasti aikaa opiskeluun. Joskus Sasho ihmetteli, olivatko he ylipäättään sukua toisilleen.

Kun hän oli vienyt pyörät vajaan, Linda avasi etuoven. Kellarista kantautui hienostuneita pianosointuja kauniina sävelkuvioina.

”Chopinia”, Linda sanoi.

Sasho kohautti hartioitaan. Hän piti enemmän Metallicasta kuin klassisesta pianomusiikista.

He laskeutuivat yhdessä portaat alas. Viime vuosina Niko oli nukkunut kellarissa ja pelihuone oli muuttunut teiniluolaksi, jossa oli nahkasohva, 52 tuuman televisio, tietokone ja pelikonsoli.

Nyt heidän aikuisuutta lähestyvä poikansa istui selkä suorana jakkaralla pianon edessä ja sormet tanssivat höyhenenkevyesti koskettimilla. Linda pysähtyi hymyillen alimmalle portaalle. Silloin Niko keskeytti soittonsa.

”Niin kaunista”, Linda sanoi, kun poika nousi seisomaan.

Niko oli lyhyt ja hoikka, mutta hänellä oli kiinteät reidet ja sääret, leveät hartiat ja lihaksikkaat käsivarret. Katsoessaan poikaansa Sashosta tuntui melkein siltä kuin hän olisi seissyt peilin edessä yhdeksänkymmentäluvulla.

”Onko kaikki mennyt hyvin?” Linda kysyi.

”Mm.”

”Miten kauan Teo viipyi?”

Linda käveli pelihuoneen läpi Nikon makuuhuoneen ovelle ja pysähtyi. Sasho seurasi hänen kannoillaan.

”Hei.” Amanda istui sängyn reunalla.

Sashon oli vaikea uskoa sen olevan totta, mutta hän toipui nopeasti. ”Hauska nähdä sinua taas.”

Lindan oli vaikea salata yllätystään. ”Vai niin?”

Noustessaan portaita yläkertaan Sasho puristi kätensä nyrkkiin taskuissa. Häntä hävetti. Ei ollut tarkoitus, että heistä tuntuisi tällaiselta. Hänen olisi pitänyt olla iloinen Nikon puolesta.

VUOSI ENNEN MURHAA

Stortorgetilla haisi popcorn ja hiki, karusellit kirskuivat ja basso jytisi. Amanda joutui huutamaan Millanin korvaan saadakseen äänensä kuuluviin. ”Katso tuonne!”

Poika seiso Pyörremyrskyn jonossa päällään siistit, harmaat puvunhousut ja ruskeat morkkakengät, täysin erilaisena kuin kaikki tylsät pojat koulussa.

”En ole ikinä ennen nähnyt häntä”, Millan sanoi. ”Hän ei voi olla täältä kotoisin.”

Trelleborg oli niin pieni paikka, että siellä olisi kyllä pitänyt tietää kaikki, jotka olivat jotain.

”Tule”, Amanda sanoi ja raahasi Millanin kohti Pyörremyrskyä, jossa metallinhoitoiset vaunut pyörivät kovaa vauhtia ympäri.

Munkkikojun luona seisoivat Kevin ja poikajengi, jotka olivat päässeet yhdeksänneltä luokalta viime keväänä. Amanda käänsi kasvonsa pois ja yritti hiipiä heidän ohitseensa – mutta liian myöhään.

”Milloin me nussitaan, Amanda?” Kevin huusi.

Amanda kääntyi ja näytti keskisormea. ”Kun vehkeesi on kasvanut pidemmäksi kuin sormeni.”

Millan hihitti hysteerisesti ja pojat hakkasivat Kevinin selkää. Amanda piti naamansa peruslukemilla, mutta sisimmässään hän hajosi tuskasta.

Palmufestivaali oli kesän viimeinen henkäys. Syyslukukausi oli jo alkanut, mutta lämpöä oli vielä kaksikymmentäviisi astetta.

Amanda ja Millan olivat päättäneet, että heidän viikonloppunsa olisi legendaarinen.

He ehtivät Pyörremyrskyn luo juuri, kun jonon viimeiset kii-ruhtivat teräsportaita ylös vaunuihin.

”Me halutaan mukaan”, Amanda sanoi partaiselle tivolyön-tekijälle, joka sulki ketjun heidän nenänsä edestä.

”Liian myöhään.” Mies ei vilkaissutkaan heitä.

”Please.” Amanda kumartui eteenpäin niin, että partasuu ei voinut olla näkemättä hänen kaula-aukkoaan. Hän osoitti vaalean-punaista vaunua, jossa pukuhousupoika istui kaverinsa vieressä. ”Tuossa on vielä kaksi vapaata paikkaa.”

Hän tarttui epäröimättä kylmään metalliin ja irrotti ketjun. Kun karusellinhoitaja vastusteli, hän räpytteli ripsiään ja sivel i sormen-päällään tämän hikisen T-paidan rinnusta. ”Please, please, please.”

Viiden sekunnin kuluttua hän kapusi vaaleanpunaiseen vaunuun komistuksen viereen.

Jari ja Maria olivat myös festivaaleilla, vaikka Jari – niin kuin useim-mat hänen sukupolvensa edustajat – sanoi niitä edelleen Mikkelin markkinoiksi. He olivat syöneet paistettua silliä kävelykadun kojussa ja kierrelleet vähän aikaa tungoksessa susipaitoja, lakritsinauhoja ja hirvimakkaraa myyvien kaupustelijoiden keskellä. Nyt he istuivat täpötäydessä olutteltassa huteru muovituoppi kädessään paikkal-lisen coverbändin esittäessä ”Var ska vi sova i natt?” -kappaletta alakuloisten kitaroiden säestyksellä.

”Muistuttaisitko vielä, miksi käymme täällä?” Jari huusi pöydän yli. Hän oli muistavinaan, että oli kysynyt samaa jo viime vuonna.

Maria ei katsonut miestänsä. Hän silmäili järjestelmällisesti pöy-dissä istuvaa väkeä, nyökkäili, hymyili ja vilkutti.

”On hauskaa katsella ihmisiä”, hän vastasi.

Jarin oli vaikea ymmärtää, mitä hauskaa siinä oli. Oli ihan muka-vaa juoda olutta ja syödä silliä, mutta istua ja tuijottaa ihmisiä? Marian tilanne oli varmasti toinen, koska tämä ei ollut varttunut

Trelleborgissa. Marian ei tarvinnut koskaan huomata tuijottavansa yhtäkkiä menneisyyden haamuja silmiin.

Huono puoli siinä, että oli syntynyt, varttunut ja asunut koko elämänsä samassa pikkukaupungissa, oli tietenkin se, että siellä oli muita ihmisiä, jotka tekivät samoin. Ja Trelleborgin kaltaisessa kaupungissa, jossa oli suunnilleen 30 000 asukasta, oli suuri riski, että ihmiset, joihin oli törmännyt joskus, osuisivat uudelleen kohdalle. Joku, jota on kiusannut alakoulussa, lyönyt turpaan tai jonka kanssa on maannut.

Jari hörppäsi tuoppinsa tyhjäksi ja pyyhkäisi vaahtoa suupielestä, kun rumpali kohotti kapulansa ilmaan ja aloitti ”Inget stoppar oss nu” -kappaleen intron. Tanssilattia täyttyi, oluthanat kävivät kuuma ja tunkkaisessa teltassa oli vaikeampi hengittää.

”Kierretäänkö torin ympäri ennen kuin lähdetään kotiin?” Jari kysyi.

Maria loi häneen tutun katseen.

”Mitä nyt?” Jari kohautti loukkaantuneena hartioitaan. ”En tarkoita, että me vakoilisimme.”

”Niinkö?” Maria sanoi epäilevästi. ”Haluat vain vilkaista karusellia?”

”Jotain sen tapaista.”

Oli typerää, että Maria syytti häntä siitä, ettei hän luottanut Amandaan. Tyttö oli teini-ikäinen ja villi, ja yhtä johdonmukainen kuin jackrusselinterrieri pilvessä.

Isabellan kanssa oli aina ollut niin helppoa. Hän oli vastuullinen ja arvostelukykyinen. Hänellä oli jalkapallo ja Sixten, ja hän eli enemmän tai vähemmän eläkeläisen elämää samaan aikaan, kun ikätoverit koettelivat rajojaan ja kokeilivat huumeita ja olivat seksuaalisesti aktiivisia. Jari ei ollut koskaan ollut huolissaan Isabellasta, mutta Amanda oli aivan eri juttu.

”Meidän täytyy joka tapauksessa mennä kadulle, jos haluamme löytää taksin”, Jari sanoi ja nousi penkiltä takamus puutuneena.

Maria laittoi laukun olalleen, ja he pujottelivat teltan läpi

keskellä hikisiä vartaloita, avonaisia paitoja ja käsiä, jotka kantoivat vaahtoavaa olutta. Iltahämärässä puut varjostivat puistoa. Tivolin valot välkkyivät ja ihmiset kirkuivat laitteissa.

Jari kietoi kätensä Marian ympärille. He seisoivat paikallaan ja katsoivat torille, jossa Pariisinpyörän vaunut natisivat, hidastuivat ja keinuivat muutaman kerran edestakaisin ennen kuin pysähtyivät.

Pariisinpyörän ylimmässä vaunussa Amanda kumartui katsomaan reunan yli ja vihelsi ihailevasti. Alapuolella muutama rinnakkaisluokan nörtti kääntyi katsomaan.

”Saatteko te olla ulkona näin myöhään?” Amanda huusi. ”Lastenohjelma loppuu pian.”

”Istu nyt alas”, sanoi Millan kalmankalpeana. Hän vihasi korkeita paikkoja mutta ei ollut uskaltanut vastustella, kun kaksi poikaa Pyörremyrskystä olivat tulleet heidän mukaansa.

”Tämän pitäisi oikeastaan olla nimeltään Chigagonpyörä”, sanoi pukuhousuinen poika, joka oli kertonut olevansa Niko.

”Eikö maailmanpyörä tulekaan Pariisista?” Amanda kysyi.

”Ei, vaan Chicagosta.” Niko näytti tietävän mistä puhui. ”Tyyppi, joka keksi sen, oli nimeltään Ferris. Sen vuoksi se on englanniksi *Ferris wheel*.”

”Eli ruotsalaiset kuulivat nimen väärin?” Amanda nauroi. ”Tosi cringe.”

Hän siirtyi niin lähelle poikaa, että heidän polvensa hipaisivat toisiaan. Vaunu nytkähti, ja pyörä lähti jälleen liikkeelle. Vatsassa ja jalkojen välissä kihelmöi, kun he laskeutuivat hitaasti kohti maan pintaa.

”Miksei me olla ikinä nähty teitä?” Amanda tuijotti Nikoa, joka pureskeli ahkerasti purkkaansa.

”Olet varmaan katsonut vääristä paikoista.”

Poika kuulosti tosi ylimieliseltä. Sitten hän katsoi Amanda suoraan silmiin, kunnes pöyhkeä itsevarmuus mureni ja nauru kupli esiin.

Niin Amandan tyyppinen poika. Juuri sellainen, johon hän oli vannonut, ettei enää ikinä lankeaisi.

”*Shit*, Amanda!” Millan oikaisi selkänsä ja osoitti sormellaan. ”Teidän äiti ja isä!”

”Vitsailletko?” Alhaalla torilla Amandan vanhemmat kävelivät käsi kädessä ison merikäärmesuihkulähteen ympäri. ”Niin isän tapaista.”

Amandan äiti oli aina ollut tosi chillisti. Kun luokkatoverit jouduivat tottelemaan tuhansia sääntöjä, Amandan äiti oli luottanut häneen. Jari oli kuitenkin aina ollut kanaemomainen isä.

”He ovat varmaan olleet olutteltassa”, Niko sanoi.

Amanda mulkaisu poikaa äkäisesti. ”Et tunne meidän isää.” Hän vajosi vähän alemmaksi vaunussa, jotta vanhemmat eivät näkisi häntä. ”Hän ei ikinä tekisi näin Isabellalle.”

”Isabella on Amandan sisko”, Millan selitti pojille. ”Hänellä on kaikissa aineissa paras arvosana.”

”Paitsi matikassa”, Amanda korjasi.

Hänen vanhempansa pysähtyivät radio-ohjattavien autojen luokse. Isä vilkuili ympärilleen keskellä välkkyviä laitteita, joissa voi heittää koreja tai lyödä nyrkkeilypalloa. Hän näytti tosi huolestuneelta. Miksi isä ei voinut vain rentoutua?

Kun nuoret astuivat pois vaunusta, Amandan vanhemmat olivat kadonneet. Amanda tunsu Nikon hengityksen niskassaan ja käden kevyen kosketuksen alaselässä. Iho kihelmöi tutulla tavalla. Musiikki muuttui etäiseksi kohinaksi ja raskas basso sekoittui sydämen lyön-teihin.

He työntyivät onnenpyörävaunun taakse ja päätyivät vastakkain kobjujen välisessä ahtaassa tilassa. Nikon katse oli määrätietoinen, kädet etsiytyivät Amandan puseron alle.

Amanda oli vannonut, ettei tätä tapahtuisi enää koskaan.

Kun poika painoi huulensa hänen huulilleen, hän tiesi, että sellaiset lupaukset oli tehty rikottaviksi.

Jari pysäköi auton Söderlättn liikuntahallin eteen ja veti sisäänsä kostean ruohon tuoksua. Näillä pallokentillä hän oli tehnyt ensimmäiset Cruyff-käännöksensä raitapaidassa. Siihen aikaan kaupungissa oli ollut kaksi isoa seuraa, IFK ja TFF. Koulun pihalla valittiin puoli: poppari vai rokkari, IFK vai TFF. Kaikista kulu-neista vuosista huolimatta Jari hengaili edelleen pääasiassa vanhojen IFK:laisten kanssa. Ja rokkarien.

Nyt uudet sukupolvet harhauttelivat nurmikentillä vastustajaa valmentajien ja vanhempien kannustaessa innokkaasti. Eksynyt pallo pomppi asvaltilla kohti Mariaa, joka potkaisi sen takaisin yksinkertaisella sisäteräpotkulla. Kun Jari oli tutustunut Mariaan, tämä oli ollut lupaava toppari Husie IF:ssä – yhdessä Malmön parhaista naisjoukkueista. Monet olivat uskoneet Marian siirtyvän pelaamaan naisten pääsarjassa, mutta monien muiden naispelaajien tavoin tämä oli lopettanut jalkapallon kokonaan ennen kuin täytti kaksikymmentä vuotta.

A-hallin katsomo oli täynnä yleisöä. Lämpö oli tukahduttavaa ja nenän täytti makean parfyymien ja suolaisen hien pikantti sekoitus. Jari ja Maria istuivat katsomon ylimmällä rivillä.

Viimeiset kymmenen vuotta he olivat viettäneet viikonloppuisin lukemattomia tunteja ummehtuneissa liikuntahalleissa tai sateen-varjon alla kentän laidalla. Vaikka Jari ei ollut vähääkään kiinnostunut voimistelusta, oli itsestään selvää, että hän oli kannustamassa Amandaa samalla tavalla kuin hän tuki Isabellaa jalkapallossa.

”Jouduin melkein pakottamaan Amandan tänne tänään”, Maria sanoi. ”Ellei Millan olisi hänestä riippuvainen, olisin antanut hänen jäädä pois.”

Jari oli tietenkin huomannut aamulla jonkin olevan vinossa, mutta hän oli ollut liian väsynyt sekaantuakseen asiaan. Amandalla oli taipumus luoda draamaa, johon Jari ei oikein osannut suhtautua.

”Mikä tällä kertaa oli ongelma?”

Maria kiemurteli. ”Vaikea sanoa tarkkaan. Ei ole helppoa olla teini-ikäinen tyttö. Aina jokin ruumiinosa tuntuu vääraltä tai ei pysty täyttämään jotain ihannetta.” Hän nyökkäsi kohti permanttoa. ”Noissa puvuissa ei ole helppo piilottaa mitään.”

Hallin toisella puolella Amanda oli nostanut säärensä ylös venytellessään. Ruskeat hiukset oli koottu tiukalle nutturalle, ja värikäs voimisteluasu oli kuin liimattu ihonväristen trikoiden päälle.

Rehellisesti sanoen Jari ei ymmärtänyt, miksi Amanda oli huolissaan. Niin kauan kuin hän muisti, tyttöä oli pommitettu ulkonäköä koskevilla kehuilla.

”Sitten on vielä tämä pisteyttäminen”, Maria sanoi. ”Hän ei pidä siitä.”

”Ymmärrän sen”, Jari sanoi. ”Se on ihan arpapeliä.”

Hän vastusti kaikenlaista arvostelu-urheilua. Jalkapallon lisäksi hän fanitti käsipalloa, jääkiekkoa ja hiihtoa. Ennen kuin Amanda oli aloittanut kilpa-aerobicin, Jari oli ollut autuaan tietämätön lajin olemassaolosta. Se oli jonkinlainen tanssin ja voimistelun sekoitus. Koreografia oli tärkeä, samoin koordinaatio. Rehellisesti sanoen Jarin oli vaikea erottaa onnistunutta numeroa faskosta.

”Nyt on heidän vuoronsa.” Maria nosti molemmat peukut ilmaan.

Amanda ja Millan seisoivat hievahtamatta paikallaan. Heidän nuori valmentajansa kuiskasi viimeiset kannustavat sanat. Kun musiikki alkoi, Maria puristi Jarin käsivartta, koko katsomo pidätti henkeä ja Amanda liikkui lattialla täydellisen notkeasti ja sulokkaasti. Hän ja Millan olivat täydellisessä synkassa. Pian aplodit

alkoivat ja tyttöjen kasvoilla säteili leveä, päälleliimattu huulipuna-hymy.

Pisteet riittivät toiseen sijaan. Amanda sai hopeisen mitalin kaulaansa, ja Jari ja Maria kiiruhtivat permannolle heti, kun palkintoseremonia oli ohi.

Jari oli kymmenen metrin päässä Amandasta, kun hän pysähtyi niin äkillisesti, että Maria törmäsi hänen selkäänsä.

”Kuka tuo on?”

Musta hiuspehko oli ainoa, mitä hän näki vieraasta pojasta, joka oli vanginnut heidän tyttärensä tiukkaan halaukseen.

”En tiedä”, Maria sanoi. ”Mutta he näyttävät tuntevat toisensa hyvin.”

Jari lähti jälleen liikkeelle ja astui eteenpäin samaan aikaan, kun poika irrotti otteensa Amandasta ja antoi tälle suikon suoraan suulle.

”Oho”, Marialta pääsi.

Jari tunsu, miten hänen rintaansa puristi.

”Älä tee mitään tyhmyksiä”, hänen vaimonsa kuiskasi.

Muutama vuosi sitten he olivat huomanneet, että Amanda vältti tietoisesti tuomasta vastakkaista sukupuolta edustavia kavereitaan kotiin Uddeniin. Ei vain siksi, että Jari oli yleisesti ottaen rasittava ja esitti noloja iskävitsejä. Tilanne oli huomattavasti pahempi. Amanda oli itkenyt ja väittänyt, että hän pelkäsi Jarin häpäisevän hänet ja sabotoivan kaikki mahdollisuudet potentiaalisen rakkauden kohteen kanssa.

Amanda ei ollut löytänyt poikaystäviä. Ei ainakaan sellaisia, joista Jari olisi tiennyt. Monia poikapuolisia kavereita mutta ei mitään vakavaa. Toisin kuin Isabella, joka alkoi seurustella Sixtenin kanssa jo viidennellä luokalla.

”Onneksi olkoon!” Maria sanoi ja halasi Amandaa nopeasti.

Jari teki samoin. Sen jälkeen kaikkien katseet osuivat tummaan muukalaiseen, jolla oli näppyliitä otsalla ja untuvaa leuassa.

”Hei!” Poika ojensi kätensä. ”Minä olen Niko.”

Jari puristi kunnolla tervehtiessään. ”Minä olen Amandan isä.”

Poika oli pukeutunut siististi valkoiseen poolopaitaan ja pikkutakkiin. Hän hymyili mielistelevästi.

”Amanda oli tosi mahtava”, poika sanoi ja kosketti varovasti Amandan käsivartta. ”Olette varmasti tosi ylpeitä.”

Jari tuijotti pojan voimakasta nenää ja ruskeita silmiä. Nyt hän ymmärsi, kuka Niko oli.

”Tosi ylpeitä”, Maria vastasi.

Nikon käsi hipaisi uudelleen Amanda ja Jari joutui puremaan poskeaan.

”Ajattelimme mennä syömään jotain”, Amanda sanoi.

”Tulkaa meille.” Maria kääntyi katsomaan Jaria. ”Isä tekee nyhtöpossua.”

”Telkkarista tulee El clásico -matsi”, Jari sanoi. Hän halusi mielummin, että nuoret tulisivat heidän kanssaan kotiin kuin istuisivat keskenään jossain hampurilaisbaarissa.

Amanda ja Niko vilkaisivat toisiaan. He kommunikoiivat ääneti ja tekivät nopeasti päätöksen.

”Me syödään mielummin ulkona”, Amanda sanoi.

Oli selvää, että nuorille oli jo kehittynyt oma, yhteinen kieli. Miten kauan tämä oli oikeastaan jatkunut?

”Nähdään myöhemmin”, Maria sanoi ja työnsi Jaria selästä.

He ehtivät häidin tuskin ulos hallista ennen kuin Jari alkoi laukoa kysymyksiä vaimolleen. ”Milloin tämä tapahtui? Tiesitkö sinä tästä? Ovatko he pari?”

Maria huokaisi. ”En tiedä enempää kuin sinäkään.”

Hän vältteli katsekontaktia, eikä Jari ollut varma, oliko hän täysin rehellinen. Tytöillä oli aina ollut luottamuksellisempi suhde äitiinsä etenkin tällaisissa asioissa. Jarille ei koskaan kerrottu mitään.

”Mutta kai sinä tiedät, kuka Niko on?” Maria kysyi, kun he lähestyivät parkkipaikkaa. ”Hän on samalla luokalla kuin Teo.”

”Kyllä, minä tunnistin hänet.” Jari tiesi erittäin hyvin, että Sixtenin pikkuveli hengaili Nikon kanssa. Hän oli jopa ottanut asian puheeksi Sixtenin ja Teon isän Patrikin kanssa.

Kun he pääsivät auton luo, Jari napitti takkinsa. Tuuli oli pureva ja ilma kylmä, pitkä syksy oli lähtökuopissaan. Näillä leveysasteilla ei ollut nykyään enää talvea. Sen sijaan edessä oli kuusi kuukautta tuulta ja märkää säätä, puoli vuotta pimeyttä.

”Tiedän, kuka Nikon isä on”, Jari sanoi ja istuutui värähtäen kuljettajan penkille. Tuuli ei ollut ainoa, joka oli kylmä. Mielessään hän näki Sasho Palevskin. Siristyneet, mustat silmät, jotka olivat olleet täynnä vihaa.

”Mikä hänessä on vikana?” Maria kysyi tajutessaan tietenkin, ettei kaikki ollut kunnossa.

”Ei mikään, mutta Sasho on...” Mitä Jarin pitäisi sanoa? Miten paljon hän voisi kertoa pilaamatta vaimon käsitystä itsestään? ”... ei kukaan erityinen.” Oli turha herättää Marian huolta. ”Vain eräs trelleborgilainen.”